

Čapek a iPad v jedné kapse

Barbora Hladká, Martin Wenisch, Jirka Hana

Matematicko-fyzikální fakulta UK
Ústav formální a aplikované lingvistiky

Malostranská IT setkání, 14. 2. 2013

Editor větných rozborů.

Zrušme větný rozbor, žádají učitelé češtiny

Urči druh věty vedlejší, najdi přísudky, urči jejich třídy. To jsou gramatická cvičení, která učitelé označují za zbytečný dril a jež ze škol asi zmizí.

PRAHA Česká gramatika je pro školáky příliš složitá a učit se ji je zbytečné. Zejména rozbor vět – od určování přívlastků po druhy vedlejších vět. Proto možná ze školních učebnic některé kapitoly úplně zmizí. Shodují se na tom mnozí učitelé, pedagogičtí odborníci i úředníci ministerstva školství.

Děti by se měly raději učit lépe psát, mluvit a číst.

„Děti umějí dobře rozebrat větu na podmět, přísudek, přívlastek. Perfektně určí druhy vedlejších

vět. Když však dávají dohromady vlastní věty, nemá to hlavu ani patu,“ argumentuje Tomáš Feřtek ze společnosti EDUin, která se školstvím zabývá. Nejraději by v učebnicích proškrtnal teoretické kapitoly, aby učitelé měli čas na výuku češtiny v praxi.

Jeho zkušenosti potvrdila i řada pedagogů, které v posledních dnech MF DNES oslovila. Právě nyní totiž ministerstvo školství chystá změnu rámcového vzdělávacího programu a zvažuje, co by

» Pro psaní čárek je jedno, jestli je vedlejší věta doplňková, nebo přívlastková. Důležité je vědět, kam čárka patří.

Ivana Svobodová, bohemistka

» Děti umějí rozebrat větu a určit její druhy. Když však dávají dohromady vlastní věty, nemá to hlavu ani patu.

Tomáš Feřtek, společnost EDUin

mohlo z mluvnice vypadnout. Na ráně je podle úředníků větná skladba, kam patří právě i po generace často proklínané rozbor souvětí a určování vedlejších vět. Děti je totiž využijí pouze u přijímacích zkoušek. „Pro psaní čárek je jedno, jestli je daná vedlejší věta doplňková, nebo přívlastková. Důležité je vědět, kam čárka patří,“ souhlasí Ivana Svobodová, bohemistka z oddělení jazykové kultury Ústavu pro jazyk český.

Děti se mají učit lépe mluvit

Tomáš Feřtek by tuto kapitolu české gramatiky ztenčil jen na výuku podmětu a přísudku. Víc nic. „Zbytek děti zatěžuje. Učivo by se mohlo přesunout na střední školy, kde mají studenti lepší abstraktní myš-

lení a rychleji rozbor pochopí,“ uvedl. Mnozí odpůrci však poukazují na to, že rozbor rozvíje i logické uvažování.

Dalšími adepty na škrtky jsou podle odborníků takzvané slovesné třídy a vzory. Než gramatická cvičení, je podle češtinářů lepší nechat děti psát vlastní srozumitelné věty a naučit je správně a přesně vyjadřovat své myšlenky. „Košatět, zestručňovat věty, dávat jim spád... Až to budou žáci umět, můžeme si dopřát vědecké rozbor,“ napsal před časem odborník na teorii vyučování Ondřej Hausenblas. To děti v praxi užijí více než znalosti o doplňku nebo slovesných tříd. Navíc si díky hodinám nad knihami zlepší i pravopis.

Kateřina Frouzová

» Více čtěte na str. A3

Zrušme větný rozbor, žádají učitelé češtiny

Urči druh věty vedlejší, najdi přísudky, urči jejich třídy. To jsou gramatická cvičení, která učitelé označují za zbytečný dril a jež ze škol asi zmizí.

PRAHA Česká gramatika je pro školáky příliš složitá a učit se ji je zbytečné. Zejména rozbor vět – od určování přívlastků po druhy vedlejších vět. Proto možná ze školních učebnic některé kapitoly úplně zmizí. Shodují se na tom mnozí učitelé, pedagogičtí odborníci i úředníci ministerstva školství.

Děti by se měly raději učit lépe psát, mluvit a číst.

„Děti umějí dobře rozebrat větu na podmět, přísudek, přívlastek. Perfektně určí druhy vedlejších

vět. Když však dávají dohromady vlastní věty, nemá to hlavu ani patu,“ argumentuje Tomáš Feřtek ze společnosti EDUin, která se školstvím zabývá. Nejraději by v učebnicích proškrtnal teoretické kapitoly, aby učitelé měli čas na výuku češtiny v praxi.

Jeho zkušenosti potvrdila i řada pedagogů, které v posledních dnech MF DNES oslovila. Právě nyní totiž ministerstvo školství chystá změnu rámcového vzdělávacího programu a zvažuje, co by

» Pro psaní čárek je jedno, jestli je vedlejší věta doplňková, nebo přívlastková. Důležité je vědět, kam čárka patří.

Ivana Svobodová, bohemistka

» Děti umějí rozebrat větu a určit její druhy. Když však dávají dohromady vlastní věty, nemá to hlavu ani patu.

Tomáš Feřtek, společnost EDUin

mohlo z mluvnice vypadnout. Na ráně je podle úředníků větná skladba, kam patří právě i po generace často proklínané rozbor souvětí a určování vedlejších vět. Děti je totiž využijí pouze u přijímacích zkoušek. „Pro psaní čárek je jedno, jestli je daná vedlejší věta doplňková, nebo přívlastková. Důležité je vědět, kam čárka patří,“ souhlasí Ivana Svobodová, bohemistka z oddělení jazykové kultury Ústavu pro jazyk český.

Děti se mají učit lépe mluvit

Tomáš Feřtek by tuto kapitolu české gramatiky ztenčil jen na výuku podmětu a přísudku. Víc nic. „Zbytek děti zatěžuje. Učivo by se mohlo přesunout na střední školy, kde mají studenti lepší abstraktní myš-

lení a rychleji rozbor pochopí,“ uvedl. Mnozí odpůrci však poukazují na to, že rozbor rozvíje i logické uvažování.

Dalšími adepty na škrtky jsou podle odborníků takzvané slovesné třídy a vzory. Než gramatická cvičení, je podle češtinářů lepší nechat děti psát vlastní srozumitelné věty a naučit je správně a přesně vyjadřovat své myšlenky. „Košatět, zestručňovat věty, dávat jim spád... Až to budou žáci umět, můžeme si dopřát vědecké rozbor,“ napsal před časem odborník na teorii vyučování Ondřej Hausenblas. To děti v praxi užijí více než znalosti o doplňku nebo slovesných tříd. Navíc si díky hodinám nad knihami zlepší i pravopis.

Kateřina Frouzová

» Více čtěte na str. A3

19. září

V chaloupce bydleli dva starší lidé -
dědeček a babička.

Hana vyřizovala z dětských šabli.

Maminka domývala nádobí.

Nabídl jsem starší paní své místo. (Já)

Alík mě příliš nadšeně nevíтал.

Nechtel jsem na to myslet. (Já)

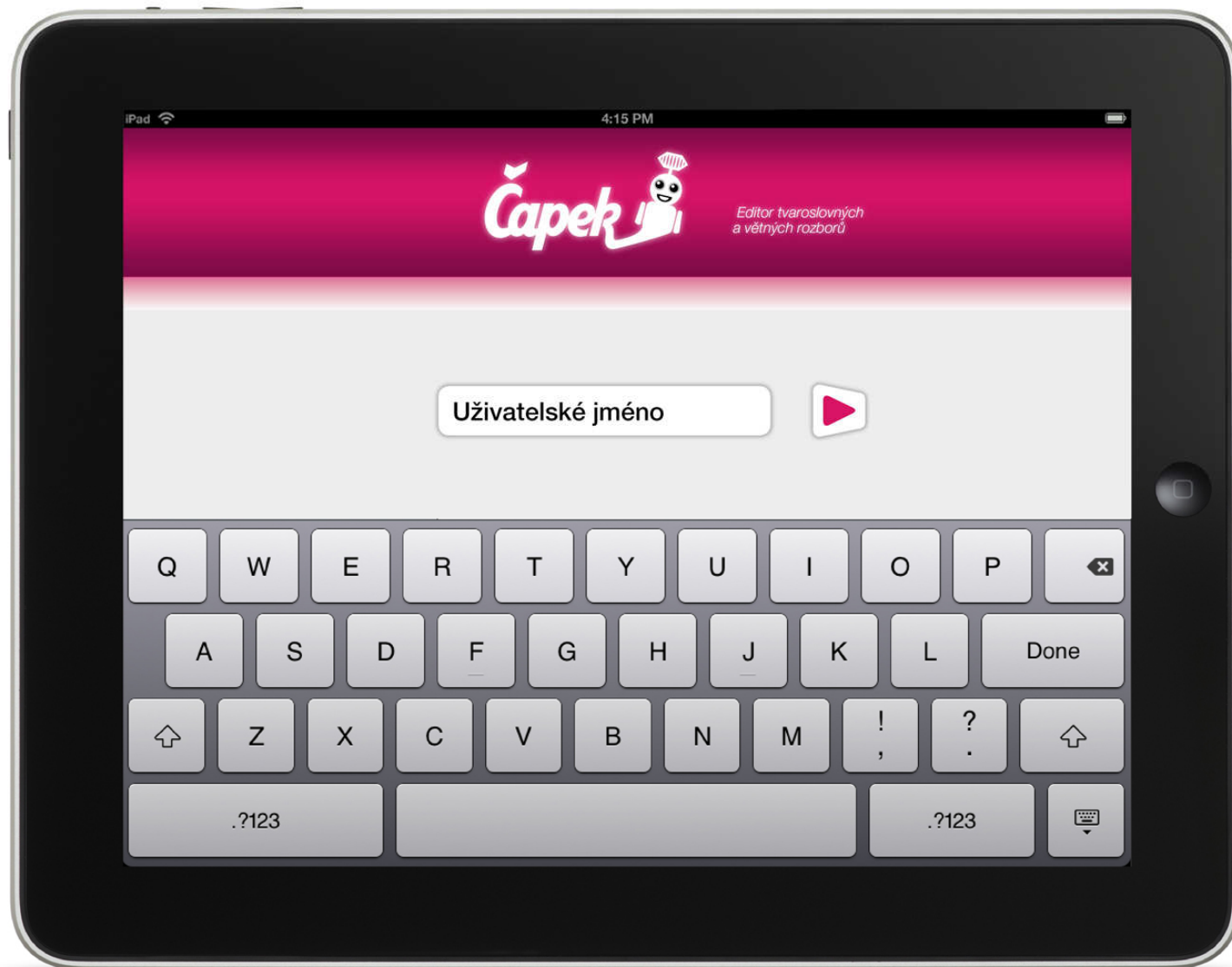
21. září ^{1. p.} Želva a ^{1. p.} zajíc

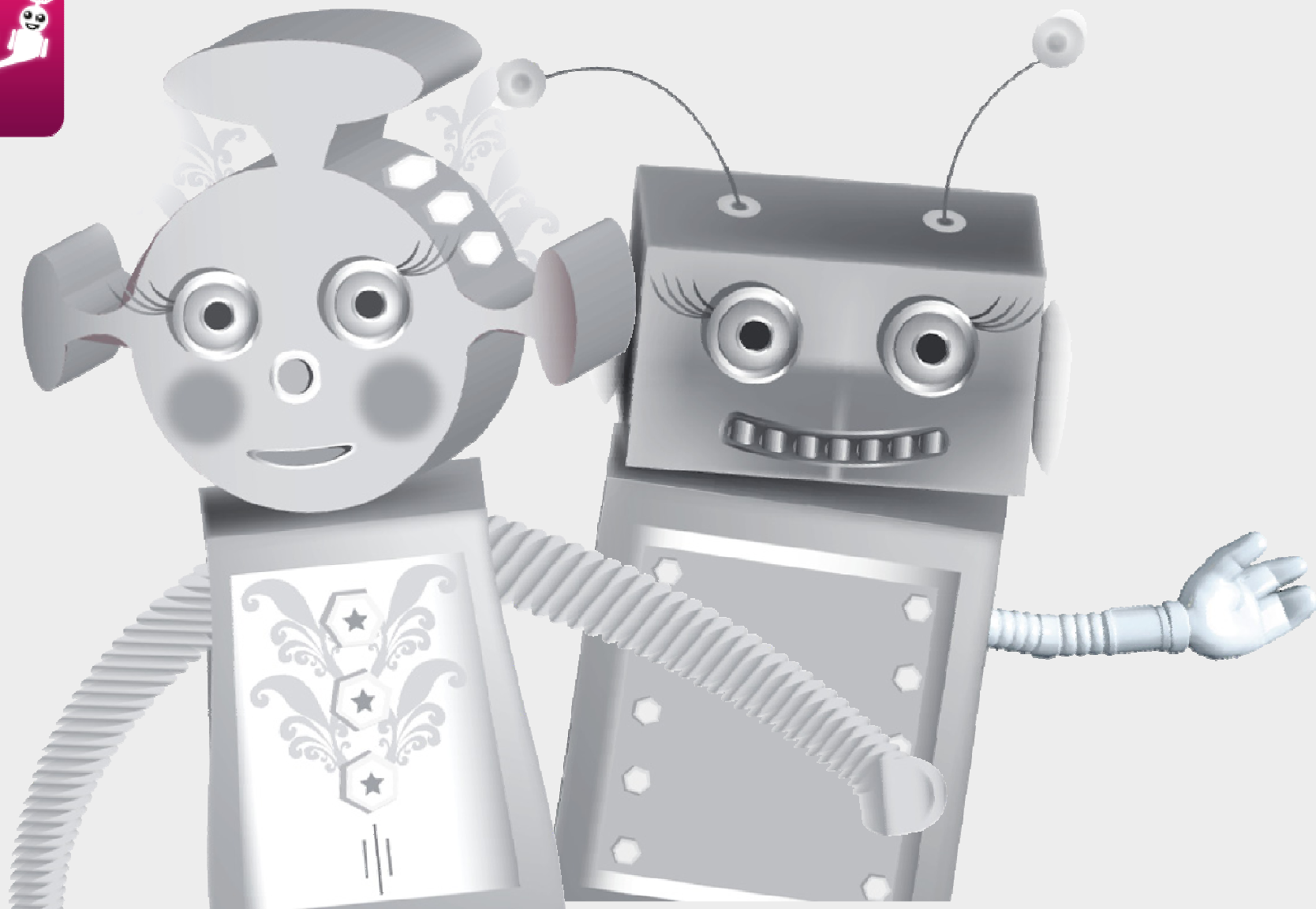
^{1. p.} Zajíc ^{4. p.} vyrazil ^{4. p.} želvu na ^{4. p.} souboj v

^{6. p.} běhu. ^{4. p.} Učili si ^{4. p.} šachy a ^{1. p.} závod začal.

^{1. p.} Ušak prudce ^{2. p.} vyrazil hned od ^{2. p.} startu

ale když viděl, v jaké ^{6. p.} době ^{6. p.} nastala

Čapek na iPadu

- Cvičebnice,
- režim Učitel,
- režim Žák.

Cvičebnice

► Věty s tvaroslovným
a větným rozbořem.

Režim Učitel

- ▶ Doplnit do cvičebnice další věty a rozebrat je. [off-line]
- ▶ Založit třídu a připravit pro ni cvičení. [off-line]
- ▶ Procvičování ve třídě. [on-line]

Režim Žák

- ▶ Procvičování doma. [off-line]
- ▶ Procvičování ve třídě. [on-line]

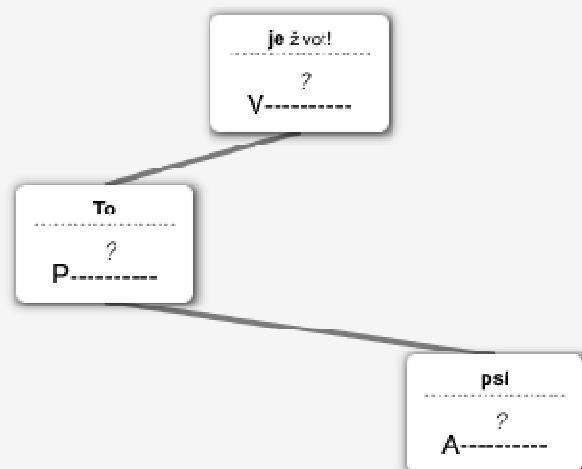

Vyber si větu

Jméno účtu:
Petr

To je psi život!

.....
Studenti
.....

Jméno účtu:
ucitel

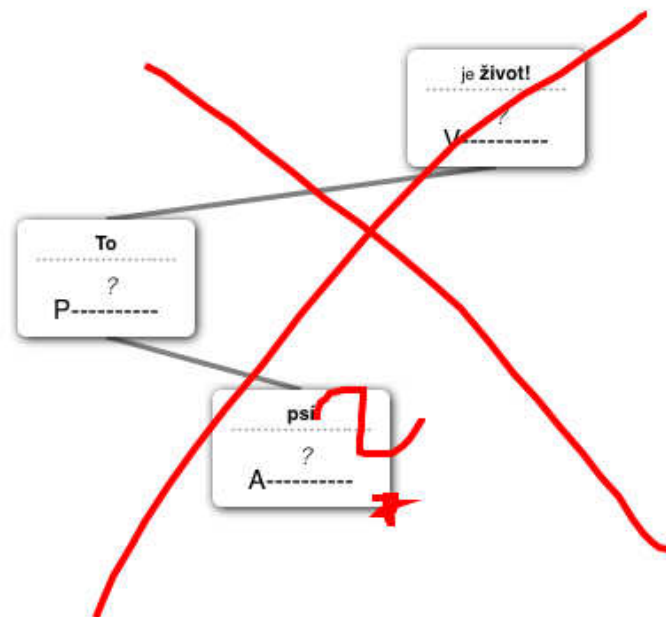
Červená

Zelená

Guma

Zrušit

Odeslat

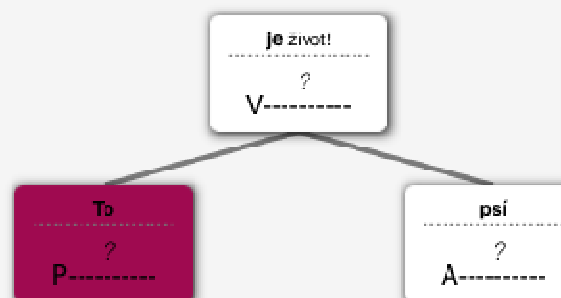

Vyber si větu

Jméno účtu:
Petr

To je psí život!

Druh

osobní

přivlastňovací

ukazovací

tázací

vztažná

neurčitá

záporná

Morfologie

Syntax

To

zájmeno

Druh

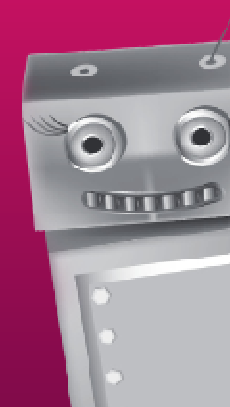
Rod

Číslo

Pád

Vyber si větu

Jméno účtu:
Petr

To je psí život!

Šumavská příroda je nádherná.

V samoobsluze prodávají i francouzské sýry.

Zdáli se mi, že mě tajemná noční řeka snad pohltil.

Nemám nejmenší představu, jak to udělám.

U savců, kteří žijí trvale buď pod zemí nebo ve vodě, srst degradovala.

Až za tmy vylézáme z kánoe na břeh, celí prokřehlí a unavení.

Když se mladší sestra vrátila z letního tábora, celé dny nadšeně vyprávěla, co všechno zažila.

To červené auto, zahýbající právě za roh, muselo prudce přibrzdit, protože do vozovky vběhly dvě malé děti.

Výběr cvičení >

Vlastní věty >

Vyber si větu

Čapek od začátku

- ▶ Čeština na matfyzu?
 - ▶ Učíme stroje (nejen) česky (MSITS 27/9/12).
 - ▶ Čím více dat, tím lépe.
 - ▶ Crowdsourcing.
- ▶ Jirka Hana: desktopová stand-alone aplikace v Java (režim Žák).
- ▶ Studentské práce (Konárová, 2012; Šnokhausová, 2012; Veselá, 2012).

- ▶ Martin Wenisch: překlopení Jirkovy verze do iOS.
- ▶ Článek (Hana, Hladká, 2012) o tom, jestli nám školní rozbory pomůžou.
- ▶ Eva Nečasová - designity.cz: nový grafický design.
- ▶ Martin Wenisch: vylepšování verze pro iOS (bakalářská práce).

Od teď už výhradně
se školáky a s jejich
češtináři.

Publikace na AppStore
duben 2013. Zdarma.

Literatura a odkazy

- ▶ Hana J., Hladká B.: Getting more data - Schoolkids as annotators. *Proceedings of the Eighth International Conference on Language Resources and Evaluation*, Istanbul, Turecko, 2012.
- ▶ Konárová M.: Školní větné rozbory jako možný zdroj závislostních korpusů (?). Diplomová práce, Univerzita Karlova v Praze, Matematicko-fyzikální fakulta, 2012.
- ▶ Styx a Čapek: <http://ufal.mff.cuni.cz/styx>.
- ▶ Šnokhausová K.: Systém Čapek ve školní praxi: pilotní studie. Bakalářská práce, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, 2012.
- ▶ Veselá L.: Systém STYX ve školní praxi: pilotní studie. Bakalářská práce, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, 2012.